

**ВПЛИВ ІДЕЙНО – ПОЛІТИЧНОЇ СПАДЩИНИ
ПАНАФРИКАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО – ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ
НА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЄДНОСТІ НЕЗАЛЕЖНИХ
АФРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ**

У статті досліджується еволюція панафриканської ідеї єдності, її витоки і основні форми прояву та впливу на розвиток загальноафриканських континентальних інтеграційних процесів.

Ключові слова: Панафриканізм, Панафриканські конгреси, ідея єдності африканських держав, Організація африканської єдності (ОАЄ), «антиколоніальний націоналізм», несприйняття європейських моделей державотворення.

В статье исследуется эволюция панафриканской идеи единства, ее истоки и основные формы проявления и влияние на развитие общеафриканских континентальных интеграционных процессов.

Ключевые слова: Панафриканизм, Панафриканские конгрессы, идея единства африканских государств, Организация африканского единства (ОАЕ), «антиколониальный национализм», невосприятие европейских моделей государственности.

This paper studies the evolution of Pan-African unity, its origins and basic forms, its influence on the development of African integration processes.

Keywords: Pan – Africanism, Pan African Congress, the idea of African unity, Organization of African Unity (OAU), «anti – colonial nationalism», rejection of European models of state.

Проблемам інтеграції приділяється все більша увага і в концепціях теоретиків та політичних діячів держав світової периферії, офіційних документах Руху неприєднання й інших регіональних/трансрешіональних об'єднань країн Третього світу в контексті спроб визначення продуктивної збалансованості стратегій національного та групового піднесення, тобто в контексті однієї з провідних політичних тенденцій їхньої постколоніальної історії.

Розвал колоніальних імперій не приніс африканським державам негайного вирішення нагальних проблем їхнього розвитку, але стимулював пошук інтеграційних процесів у різних областях громадського життя. Ці процеси згуртували групи по інтересах, породжували нові ідеї щодо зближення африканських країн і народів. Спільність цілей національно – визвольної боротьби, усвідомлення доленосного значення консолідації політичних зусиль й економічна необхідність підштовхнули африканських лідерів до пошуку шляхів об'єднання. І не останню роль у становленні загальноконтинентальної

інтеграції на африканському континенті відіграла ідейно – політична складова у вигляді «панафриканізму».

Діалектична єдність сучасного світу – його диференційованість, зумовлена раціональністю всесвітнього розподілу праці, місцевою виробничою спеціалізацією, локалізованістю культурних особливостей еволюції країн і народів, а з іншого боку – його гомогенність, втілювана в планетарній взаємозалежності економічних, політичних, гуманітарних, екологічних та інших аспектів співіснування сучасного людства – все це породжує і підтримує розвиток двох фундаментальних і протилежних за своєю спрямованістю процесів сучасності – прогресуючої глобальної конвергенції та наростаючої регіоналізації.

Заповнивши всі куточки людського всесвіту, ці магістральні потоки розвитку сучасної цивілізації відтворюються і в середині африканського мікрокосму, визнаючи реальність континентального буття та обриси епохи. Однак, є у цього феномена на африканських теренах і свої знаменні відмінності. Завдяки вдосконаленню мистецтва політичного компромісу та колективної взаємодії, африканські правлячі еліти все більше змушують ці різновекторні течії крутити колесо африканської історії в одному напрямі, найменування якому – інтеграція.

З'ясування визначальних закономірностей постколоніального розвитку африканських країн, на фоні якого, власне, і розгортались інтеграційні процеси, досліджувалось рядом американських та європейських фахівців – африканістів, котрі зробили великий внесок у вивчення закономірностей розповсюдження афроцентристських тенденцій (Фаувел – Аймар Ф.К., Обенга Т., Брайссон Д., Банк Л., Ж. де Берніс, Верле М., Арзальєр Ф., Хеллейнер Г., Каппель Р., Левалюа М.), у дослідження проблем становлення демократії в Африці (Браттон М., Маттес Р., Овусу М., Наттрасс Н., Сікінгс Дж., Клафам К., Чабал П., Макумбе Дж.), в аналіз процесів формування і функціонування політичних систем держав континенту (Пенуй М., Пурт'є Р., Кеннеді П., Ердман Дж., Шефтел М.). З доробку вітчизняних та російських науковців слід особливо відзначити праці Гайдая О. М., Головченка В. І., Музики Г. О., Гури В. К., О. В. Потєхіна І. І., Васильєва О. М., Павлової В. В., Висоцької Н. І., Потьомкіна Ю. В., а також публікації Корабльова Ю. В., Баскіна В. С. та інших.

Основною метою статті є дослідження панафриканської ідеї єдності та її впливу на формування загальноафриканських інтеграційних процесів.

Ідеї духовного відродження Африки, її визволення від колоніального поневолення і наступної політичної інтеграції почали оформлятися у цілісний теоретичний комплекс на рубежі XIX – XX ст. Їх відображення можна знайти в роботах європейців (аббат Грегуар, В. Шоелчер, М. Делафос, Л. Фробеніус) і в трудах представників африканської діаспори (У. Дюбуа, М. Гарвей, Е. Блейден та ін.) зазначеного періоду.

Першим ідейно – політичним рухом, що зародився з ініціативи африканської діаспори на початку XX ст. і організаційно оформився на

Лондонській конференції її представників у 1900 р. став панафриканізм. Вже на цій конференції виокремились основні тенденції розвитку його ідеологічних спрямувань, зокрема, поміркована, виразником якої став ініціатор конференції, адвокат Сильвестр – Уільямст та радикальна, на чолі з доктором У. Дюбуа. В подальшому, визначальні заслуги останнього полягали не тільки в розвитку африканської політичної думки, але й у дієвій участі в розробці першочергових вимог панафриканізму, а також в організації перших панафриканських конгресів.

Перший з них був організований У. Дюбуа в Парижі в лютому 1919 р., під час роботи Паризької мирної конференції. На конгресі були присутні 57 делегатів від 15 країн, у тому числі від 9 африканських колоніальних адміністративних територій, протекторатів та незалежних держав. У рішеннях конгресу висувалися вимоги визнання за африканцями права на користування природними ресурсами континенту, права на освіту, права на доступ до владних структур, а також підкреслювались нагальні потреби остаточної ліквідації залишків рабства в Африці, припинення колоніальної експлуатації африканського населення, збільшення витрат на соціальні запити мешканців континенту. Епохальне значення першого Панафриканського конгресу полягало в тому, що вперше в історії представники африканців заявили про свої вимоги на міжнародній арені як самостійна організована сила і, по – друге, вперше в історії про доленосні потреби африканців говорили від імені самих африканців [1, 6].

Про швидке поширення популярності панафриканського руху свідчать, зокрема, кількісні показники представництва на другому Панафриканському конгресі, що відбувся в серпні – вересні 1921 р. спочатку в Лондоні, а потім в Брюсселі та Парижі і на якому були присутніми вже 113 делегатів, у тому числі 41 – з Африки. У ході роботи конгресу було прийняте «Звернення до світової громадськості», в якому містилася вимога визнання рівноправності для людей усіх рас. Конгрес закликав колоніальні держави враховувати інтереси колоніалізованих народів, а Лігу Націй – створити міжнародне бюро для вивчення негритянської проблеми. У. Дюбуа на чолі делегації конгресу відвідав штаб-квартиру Ліги Націй у Женеві, де особисто передав відповідну петицію як офіційний документ конгресу. Разом із поширенням та актуалізацією політичної платформи панафриканізму на конгресі здійснюється спроба організованого оформлення панафриканського руху. З цією метою був, зокрема, заснований його постійний секретаріат, діяльність якого виявилась, утім, не досить успішною та нетривалою [2, 17 – 22].

У кінці 1923 р. в Лондоні відбувся третій Панафриканський конгрес, увага якого була, в основному, зосереджена на проблемах Африки та обговоренні завдань розвитку континенту в інтересах самих африканців, а також на опрацюванні підходів до визначення позиції стосовно африканських расистських режимів. Однак, конгрес виявив і відносну

слабкість «панафриканістського впливу», котра обумовлювалась відсутністю міцної бази на Африканському континенті та сталих зв'язків з представниками африканської громадськості, а також недостатню згуртованість самого руху, про що свідчить проведення в Лісабоні, зразу ж після завершення конгресу, панафриканської конференції з питань стану справ у португальських колоніях [3, 183].

Свідченням зростаючих труднощів виявився і четвертий Панафриканський конгрес, що відбувся у Нью – Йорку в 1927 р., з 208 учасників якого було лише декілька африканців. Більш того, прийнята конгресом резолюція з шести пунктів лише підтвердила основні вимоги попередніх конгресів, нічого до них не додавши.

Однак, панафриканіська ідея жевріла не тільки в рамках спроб її реалізації представниками головної течії панафриканістського руху. На рубежі 1920 – х – 1930 – х рр. починають з'являтися її інтерпретації та відгалуження. Зокрема, в 1930 р. в Парижі формується теоретична платформа «негритюду» під керівництвом африканської – Л. Сенгор, Д. Діон та антильської – Е. Сезар, Л. Дамос та П. Нігер – інтелігенції. Власне, філософська проблематика платформи визначала його політичну ідеологію. Проголошена прихильниками «негритюду» мета полягала, у відповідності з визначенням Л. Сенгора, в культурному визволенні континенту, «в об'єднанні культурних цінностей цивілізації Чорного світу, що відображені в житті та творчості чорних». «Негритюд» представляв, по суті відмову від культурної асиміляції, від перспективи «загубитись серед інших». Він втілював спробу культурного самозатвердження лише негроїдного соціуму. Як і виходець з Ліберії Е. Блейден, Л. Сенгор поєднував поняття «раса» і «культура». Відродження Африки Л. Сенгор бачив, насамперед, у процесі самопізнання та самозатвердження африканської особистості [4, 1 – 4].

Могутнє піднесення національно – визвольного руху африканських народів після закінчення Другої світової війни по – новому розставило акценти на пріоритетах панафриканського руху, свідченням чого став п'ятий Панафриканський конгрес, котрий відбувся з 15 по 21 жовтня 1945 р. в Манчестері (Великобританія). На відміну від попередніх конгресів, склад його делегатів був не тільки більш чисельний, але й представляв, переважно, африканські антиколоніальні сили, в наслідок чого, зокрема, керівництво рухом переходить до молодих африканських націоналістів, які виступали з концепціями політичної та духовної деколонізації Африки, в числі яких К. Нкрума, Б. Азікве, Дж. Кеніата. На цьому конгресі вперше було визнано значення організації мас як запоруки скинення колоніального ярма. Конгрес вніс істотні уточнення в розуміння сутності панафриканізму. З руху паннегритянського панафриканізм був трансформований у рух народів африканського континенту незалежно від їх расової приналежності. До того ж, документи конгресу, «Заява колоніальним державам», «Звернення до колоніальних народів світу» та інші, що викривали колоніальну політику та закликали народи до боротьби

проти політичного та економічного гноблення, свідчили про злиття panaфриканізму з національно – визвольними рухами і висували завдання повного скасування колоніального панування. По закінченню роботи конгресу, що прийняв Програму panaфриканського націоналізму, був створений координаційний орган panaфриканського руху – Робочий комітет – головою якого став У. Дюбуа, а генеральним секретарем К. Нкрума [5, 195 – 196].

Ідея африканської єдності починає набувати загально-континентального правового формату з 1958 р., коли лідери восьми незалежних вже на той час держав – Гани, Ліберії, Лівії, Марокко, Єгипту, Судану, Тунісу та Ефіопії – зібрались в Аккрі (Гана) 15 – 22 квітня 1958 р. на першу Конференцію незалежних держав Африки. Вже тоді були окреслені спільні підходи стосовно досягнення єдності держав континенту, намічені шляхи і засоби консолідації африканських народів та захисту їх незалежності, визначені рівні та напрями зміцнення економічних і культурних зв'язків між африканськими країнами [5, 197].

У прийнятій на конференції Декларації та інших документах вперше були визначені засади африканської єдності – антиколоніалізм та антиімперіалізм, сприяння справі зміцнення міжнародного миру і безпеки, підтримка єдності африканських країн з усім фронтом миролюбних сил планети. На конференції вперше було також підняте питання про перспективу створення африканського спільного ринку. Зокрема, учасникам конференції було рекомендовано вивчити цю проблему і запропонувати конкретні заходи її вирішення.

Наступним кроком на шляху наближення до реальної моделі африканської інтеграції стала «декларація трьох» – президента Ліберії У. – В. Табмена, президента Гвінеї А. Секу Туре та прем'єр – міністра Гани К. Нкруми, де вперше були чітко сформульовані десять принципів забезпечення єдності Африки і створення співтовариства незалежних африканських держав, серед яких визначальними стали право африканців на самовизначення, суверенну рівність і незалежність африканських країн, невтручання в їхні внутрішні справи. Цілями співтовариства проголошувались свобода, незалежність, єдність та забезпечення інтересів африканських народів, а також збереження «власного обличчя Африки».

Важливою віхою на шляху зміцнення африканської солідарності стала друга Конференція незалежних держав Африки, що відбулася 14 – 24 квітня 1960 р. в Адіс – Абебі (Ефіопія). Про стрімке розширення кола політичних інтересів незалежних країн-учасниць та 11 ще поневолених колоніальних територій, представники яких були присутні в якості спостерігачів, свідчили, зокрема, 17 прийнятих резолюцій, присвячених проблемам ліквідації колоніалізму і расизму в Африці, боротьбі проти нових форм колоніалізму, забезпеченню єдності африканських держав, їх організаційному згуртуванню, розширенню економічної та політичної співпраці між країнами континенту [6, 22 – 42].

Визначальну роль у долях африканських спільнот відіграли Конференції африканських народів (грудень 1958 р. в Аккрі, січень 1960 р. в Тунісі та березень 1961 р. в Каїрі). На цих конференціях обговорювалися питання загальноафриканського національно – визвольного руху і боротьби з колоніалізмом, проблеми економічної і соціальної розбудови африканських держав, питання міжнародного життя. Конференцію в Аккрі африканці вважали своєрідним panafricanism конгресом. У її роботі взяли участь представники 62 організацій, що представляли національно – визвольні рухи різних куточків континенту. Конференція підтвердила трактування panafricanism як течії, що розповсюджується на всі африканські народи, незалежно від їх національної чи расової приналежності. Внесок Конференції у справу згуртування африканських народів полягав і у висуненні, в ході її роботи, питання про створення Сполучених Штатів Африки та в створенні в Аккрі постійного секретаріату щодо сприяння досягненню «взаєморозуміння і єдності народів Африки та прискоренню її визволення від імперіалізму та колоніалізму» [7, 24 – 25].

У цілому, етап антиколоніальної боротьби був періодом величі духу та прояву непохитної волі африканських народів, які згуртувалися задля досягнення великої мети, періодом «антиколоніального націоналізму», що тимчасово перекрив незчисленну множину локальних відмінностей та особистостей життя контрастно диференційованої африканської спільноти – безлічі етнічних осередків і груп, які мешкають в Африці – періодом революційного романтизму, коли здавалося, що факел panafricanism, піднятий такими титанами визвольного руху, як Кваме Нкрума, Хайле Селассіє, Джуліус Н'єрере, Кеннет Каунда, Патріс Лумумба вічно осяюватиме поступ африканців шляхом національного відродження.

Саме на цій натхненній антиколоніальній хвилі відбувається подальше поєднання зусиль африканських народів, котрі першими скинули колоніальне ярмо, в справі остаточного визволення континенту, забезпечення його прогресу і розквіту. У травні 1963 р. на установчій конференції в Адіс – Абебі урядами незалежних африканських країн була створена Організація Африканської Єдності (ОАЄ), що розглядалася ними як головна мобілізуюча і спрямовуюча сила в подоланні спротиву колонізаторів боротьбі африканських народів проти поневолення, за свободу та економічне піднесення.

У Хартії африканської єдності – Статуті ОАЄ, у відповідно до ст.2 були зазначені такі цілі створення та діяльності ОАЄ: зміцнювати єдність та солідарність африканських держав; координувати та зміцнювати співробітництво між ними, спрямовувати зусилля на створення сприятливих умов існування для народів Африки; захищати їх суверенітет, територіальну цілісність та незалежність; знищувати всі види колоніалізму в Африці; заохочувати міжнародне співробітництво відповідно до Статуту ООН та Загальної декларації прав людини [8, 36 – 37].

З перших днів свого існування ОАЄ докладала багато зусиль на виконання поставлених цілей. Вона відіграла велику роль у виробленні спільної політики й веденні спільної боротьби африканських держав за ліквідацію колоніальної системи. У 1960 – 1970 – х роках особливу увагу ОАЄ приділяла ліквідації португальської колоніальної імперії в Африці (Гвінея – Бісау, Ангола, Мозамбік, Острови Зеленого Мису – сучасна Кабо – Верде), звільненню Зімбабве, Намібії та ліквідації расистського режиму в ПАР. Врешті – решт ці завдання були вирішені. Португальські колонії стали незалежними: Гвінея – Бісау – у 1973 р., Кабо – Верде, Ангола, Мозамбік – у 1975 р., у 1980 р. – Зімбабве, і у 1990 р. Намібія здобули незалежність. У 1994 р. впав расистський режим у ПАР, ознаменувавши в такий спосіб вичерпне вирішення panafricanською організацією одного з головних завдань її діяльності. Слід також окремо зазначити з цього приводу, що побічним наслідком консолідації антиколоніальних зусиль на платформі ОАЄ стало перетворення цієї установи в могутній каталізатор налагодження політичного співробітництва між африканськими країнами. По суті ОАЄ та її органи компенсували здебільшого дуже низький рівень двосторонніх політичних відносин між державами Африки.

За час існування ОАЄ перелік питань, що входили до її компетенції, поступово виходили за межі сприяння процесам антиколоніальної боротьби.

Стрімке здобуття африканськими народами незалежності породило на континенті серйозні політичні проблеми. Від часів колоніалізму в постколоніальну еру перейшли не гомогенні, розподілені за класовою чи майновою приналежністю сучасні суспільства, а строката суміш племен, у середовищі якої, в умовах переможної ейфорії, починають відроджуватися цінності традиційної африканської самобутності. Жодній африканській країні так і не вдалось до цих пір перетворити членів племен, якими вважає себе більшість населення, у громадян сучасної держави. Погіршуються і умови здійснення такої трансформації. Погано організований парламентаризм перших років суверенітету африканських країн замінюється у них однопартійними системами з авторитетним лідером. Надалі така «виховна диктатура», або «диктатура розвитку» поступово перероджується в особисту диктатуру, засновану на свавіллі.

Проблема «твердої руки» для Африки значною мірою уособлювала вимушений засіб підтримки міжетнічної соціально – політичної рівноваги та збереження суспільної злагоди і опосередковано була пов'язана із колоніальною спадщиною. Зауважимо, що процеси деколонізації та становлення молодих незалежних держав супроводжувалися запровадженням форм європейської, тобто чужородної для місцевих культур форм державної організації та наданням політичної незалежності етно-племенним соціальним групам, які керувались ідеологією етнічного мікронаціоналізму. Це сполучення перетворило африканську державність скоріше на символ, аніж на реальність, оскільки центри практичного впливу на африканські маси і формування в їх середовищі «громадської

думки» обмежувалися етнічними кордонами. Такий «негативний синтез» призвів, врешті – решт, до суттєвого відхилення від схем політичного розвитку «атлантичної цивілізації», оскільки досить швидко з'ясувалась невідповідність «європейської форми» «африканському змісту». Африканські еліти засвоїли європейські системи споживання, а не економіки, європейські смаки, а не європейські навички, оболонку європейського світосприйняття, але з автохтонним культурним наповненням. Це й виявилось однією з причин низки етнічних вибухів у незалежних африканських країнах, які стали виразом протесту проти урядової культурної тиранії євроцентристського гатунку, змушуючи владу вдаватися знов і знов до пошуків власних формул розвитку та демократичної ретрадиціоналізації. Другою причиною стало засноване на крептоетнічних засадах і «зовнішньо світське» суперництво між «центральними/владними» та «відстороненими» політичними угрупованнями певної країни, в основі якого перебувало бажання «відсторонених» еліт позбавити правлячу еліту домінуючого положення та можливостей використання державних ресурсів, прагнення персоналізувати владу та сакралізувати свій владний статус.

З іншого боку, «антиколоніальний націоналізм» періоду визвольної боротьби так і не змінився в державах Африки «націоналізмом постколоніальним» через брак об'єднуючих цілей, мобілізуючих гасел і, власне, придатного до сприйняття соціального середовища. То був свого часу, націоналізм без нації, обмежений загальним прагненням до культурної і політичної емансипації. Об'єднуючі чинники руху антиколоніального протесту зникли разом з «антиколоніальним націоналізмом». У цьому, зокрема, і виявилась слабкість його обмежених цілей, оскільки в новій історичній ситуації їхнє місце не було зайняте новою концепцією. До того ж, у результаті поступового господарського занепаду африканських країн вже економічні чинники починають спрацьовувати на зворотні розбудові африканських націй процеси – міжетнічну боротьбу за розподіл і перерозподіл впливу на кошти «державного казана» у формі з'ясування стосунків між фаворитними до влади і непривілейованими етнічними групами. Боротьба ж за виживання в такий спосіб не тільки не підсилює етноцентризм, а й знижує у африканських народів поріг загальносоціальної та державницької сприйнятливості.

У цілому ж, можна зробити висновок про завершення, на початку 1960 – х рр. етапу, так би мовити, поступального лінійного розвитку ідеології, політичної практики та організаційної згуртованості сил національного визволення Африки до континентальної інтеграції. На цьому етапі антиколоніальна боротьба виявилась саме тим чинником, який поглинав, перекривав та нівелював усі інші відмінності різних загонів національно – визвольного руху, зводив у ступень вищої практичної цінності мету – проти чого повинна спрямовуватися консолідована політична дія, забезпечував позитивний конструктивізм теоретиків,

практиків та організаційних лідерів різних течій panaфриканізму в питаннях пошуку консенсусу, коли альтернатива між потребами порозумітись або відстояти особливості власної ідейно – політичної позиції будь – якою ціною означала вибір між життям і смертю антиколоніального руху. Звісно, що за таких умов й інтеграційна складова була невід’ємною природною частиною загального бачення панорами антиколоніальної боротьби та постколоніальної розбудови.

З набуттям політичної незалежності швидко зростаючою чисельністю молодих африканських держав ситуація різко змінилась. Керівна ланка panaфриканістського антиколоніального руху перестала відігравати роль центральної нервової системи одужуючого від колоніалізму африканського організму. Вона просто розсипалась на десятки державних правлячих осередків, загасивши й сам panaфриканістський феномен, вугілля якого продовжували жевріти хіба що на вітарі ОАЄ. Отже, з початку 1960 – х рр. явище африканської інтеграції на тривалий час набуває нових вимірів, в яких з минулого залишилось прагнення до поєднання зусиль у боротьбі із залишками колоніалізму і расизму на континенті, але «в сучасному» затвердилась ні до чого не зобов’язуюча функція міждержавної координації дій з питань поточного розвитку. Отже, ідея та практика інтеграції переходить із рівня централізованих рішень у сферу складних, різновекторних процесів становлення суспільно – політичного життя африканських країн.

При цьому, варто окремо підкреслити, що автор є далеким від сприйняття ситуації щодо вирішення проблем африканської інтеграції у постколоніальний період як явища, зумовленого виключно внутрішньоафриканськими чинниками. Процес надбання африканськими країнами політичної незалежності можна, певною мірою, порівняти з їхнім виходом у «відкритий космос» міжнародних відносин з його потужними протидіючими чинниками та протиріччями, до яких були втягнуті й африканські країни.

Таким чином, окрім проблем державного і колективного визрівання внутрішньоафриканського гатунку, Африка опинилася на перехресті могутніх роз’єднуючих векторів глобальної дії, таких як протиріччя за віссю «Південь – Північ», протиріччя за віссю «Схід – Захід» та протиріччя суспільно-політичного розвитку країн «Третього світу» на кшталт протиріч між старою колоніальною структурою національних господарств та об’єктивною потребою в досягненні сталого економічного піднесення. Природно, що об’єктивна необхідність реагувати на ці протиріччя, або розповсюджені ними сили тяжіння та відштовхування, зумовила детерміновані прагнення кожної африканської держави забезпечити свої національні інтереси на регіональному, континентальному і планетарному рівнях комбінацією власних стереотипів реакції на здійснене, що у нашому випадку, ще більше ускладнило справу з інтеграційними процесами в Африці.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Тузмухамедов Р.А. Организация африканского единства. – М.: Международные отношения, 1965. – 193 с.
2. The African communist. – 1963. – №15. – P. 17 – 22.
3. A Quarter Review of the Negro Freedom Movement. – 1965. – Winter. – P.182 – 187.
4. Problematising the African Renaissance / Ed. by Maloka E., Le Roux E. – Pretoria, 2000. – 92 p.
5. Нкрума К. Африка должна объединиться. – М.: Прогресс, 1964. – 311 с.
6. Независимая Африка в документах / Сост.: Тузмухамедов Р. А., Кукушкин Е. В. – М.: Университет дружбы народов им. П. Лумумбы, 1965. – 221 с.
7. Этингер Я. Я. Политические проблемы африканского единства. – М.: Наука, 1967. – 178 с.
8. Организация африканского единства. (История создания и деятельности). Сборник документов / Сост.: Тузмухамедов Р.А., Кукушкин Е.В. – М.: Наука, 1970. – 305 с.

УДК 437.6

Лоссовский И. Е.

ФОРМИРОВАНИЕ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ МАЛАЙЗИИ КАК ФУНКЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА В КОНТЕКСТЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ПРОЦЕССОВ В ЮГО – ВОСТОЧНОЙ АЗИИ

Проведен анализ ряда факторов формирования внешней политики, как важной функции государственного строительства Малайзии – одного из лидеров стран Юго – Восточной Азии и исламского мира.

Ключевые слова: Малайзия, внешняя политика, Юго – Восточная Азия (ЮВА), ASEAN, исламский мир, региональное сотрудничество.

Здійснено аналіз низки факторів формування зовнішньої політики, як важливої функції державного будівництва Малайзії – одного з лідерів країн Південно – Східної Азії та ісламського світу.

Ключові слова: Малайзія, зовнішня політика, Південно – Східна Азія (ПСА), ASEAN, ісламський світ, регіональна співпраця.

Analysis of a range of factors of Malaysia's foreign policy formation as one of the leaders of South – East Asia and Islamic world is carried out.

Keywords: Malaysia, foreign policy, South – East Asia (SEA), ASEAN, Islamic world, regional cooperation.

Международные отношения являются одной из важнейших функций современного государства, выражающего себя на международной арене через свою внешнюю политику, предназначение которой, прежде всего, состоит в удовлетворении национальных интересов, обеспечении территориальной целостности, безопасности и суверенитета страны. Таким образом, формирование внешней политики является важнейшей задачей государственного строительства.

Разные исторические, географические, социальные и политические факторы внесли свою лепту в формирование внешней политики Малайзии, преследующей такие цели [1]: взаимовыгодные добрососедские отношения